

freqüent. Avui encara en gascó: «*trepà*: trépigner, piétiner» en el Comenge (Dupleich, *Patois de St. Gaudens*); baix-aranès *trepežá* 'xipollejar' (1954); *trepí* «tasser un chargement de foin», a molts punts; des de Tolosa fins a Lombès, Auch, Riscle, i altres del 5 Gers i del NE. de Bearn, per a «tasser un chargement de foin en sautant dessus»; alternat amb *trepežá* o *trepiná* (ALGc. IV, 1350).

En un mot, aquest tipus *trepjar* romano-germànic va existir també en la nostra llengua, i sobretot en el quadrant NE.; i *trepejar* no n'és més que un de tants tanys locals. Aquest *trepejar* no es podia tornar *trepitjar* i menys *trapitjar*, amb el sentit del qual tampoc no coincidia gaire. Que *trepitjar* 'esclafar el raïm' és un mot propagat des del Sud, que provinent alhora de Mallorca, Tortosa i sobretot el P. Val., conquerí Bna., amb ella s'imposà en la llengua literària i comuna, i avui encara segueix guanyant terreny; però no pas per tot, en el seu sentit propi: així com hem vist que a l'extrem SO. persisteix *pizár* PINSARE, també en el Rosselló i Vallespir diuen encara *pilsar* per 'trepitjar el camí' (ALF Suppl., s. v. *jouler*; Grandó, *Misc. Fabra*); i d'altra banda en el sentit general *calcigar* persisteix en cat. occid. i a Menorca (BDLC IV, 351; Ferrer Gímart, *Rond. Mend.*, 214). En cat. or. i mall., sumant-se la influència de *trepejar* i sobretot l'antic *trepjar* 'picar de peus' amb *trapitjar* 'esclafar el raïm' en resultà el *trepitjar* del cat. modern comú, en el qual hi ha, però, força més d'aquest que d'aquell.

I notem que avui *trepitjar* s'ha generalitzat tant, en cat. or., que hi ha esdevingut l'expressió més normal de la idea, mentre que els altres dialectes romanen fidels al *calcigar* de la llengua clàssica: «Oh com és bona femada / del amo la *trapitjada!*» a la *Cartilla Rural* de l'empordanès Fages de Romà (1849), 25.4; 35 mentre que el seu adaptador valencià ho canvia en *calcigada* (14.11f.).

També ho revelen encara els matisos de *trepitjar* en la llengua moderna, per més que no sigui tan intensament com en temps d'Eiximenis. *Trepejar* indica un pas lleuger, trastejador. I notem el valuós matís distintiu que marca MrnÀguiló, ja en un dels seus poemes més antics, on surten en darrere l'altre el mot històricament català, i el producte mossarabitzat, marcant aquest un *trepig* més feixuc: «Me dol *trepitjar*-ne / lo que ella *calciga*: / tot quant la rodeja / m'atreu i m'en-cisa» (a. 1847, *Antol. Po.* 1975, p. 40): al pas alat, gràcil, lleuger d'ella, s'oposa el pas fort de l'home que esborra i ensorra la lleu petjada de la noia. «Quantes n'he fetes d'ànimes contentes, / i quantes n'he hagut de *trepitjà!*» es plany cap al tard d'una vida plena JoPijoan (*El meu Maragall*, p. 119, v. 39), un dels més il·lustrats dins la volior dels catalans exiliats per la gasieria dels nostres exportadors de cervell. És clar que també podrà tenir ús més generalitzat, sobretot si ho demana el vers: «camina --- tan suaument que no doblega 'l trèvol / ni fa colltorcer l'herba que *trepitja*», *Canigó* x, 148. Per a una variant *trespitjar*, V. TRES-POL.

DERIV.: *Trepig* (per al sentit etimològic veg. supra). 60

El *DAG.* el documenta per primera vegada a Barcelona c. 1490, amb la grafia *trapitg*, per a 'remor de la marxa de bèsties' i escrit igual el 1641 per a 'pista, rastre de camí': ja en trobo alguns casos en els anys 20 del S. xv, sempre referint-se al pas feixuc i rumorós d'animals: «lo qual lo *trepitx* de les bèsties havia desper-tat» a. 1429 (*Decam.* VII, intr. 383.6, trad. «lo strepito de' caricanti e delle bestie»), «per los allene-gays e *trepig* que-ls rossins fan ab los peus», ib. 361. 11f. (trad. «per gli schizzi che i ronzi fanno co' piedi»), i en Andreu Febrer «D'esperits nusius viu molt gran *trepitx*» (trad. «d'anime nude vidi molte gregge», *Inf.* XIV, 19, però calia llegir *trepitg* com sigui que rima amb *lig* 'religió' i *lig* 'llegeix').

També els moderns ho apliquen a l'estrèpit de gent o rècules nombroses: «ofegant el *trepig* de passes precipitades ---», Coromines (*Silèni* VIII, 112, id. en l'aut.); «--- Corria En Blasco --- / fent fort *trepitj* de potes per aquells plans / roquers, ---», GaGirona (*Sei-dia*, 122); «--- espantats des *trepig*, calàpots i serpents ---», Coloma Rosselló (*Valldemosines*, 75, més text a *serpentó*); «senten es *trapitx* d'una formiga i veuen es vent volar», AMAlcover (*Rond. Mall.* I, 10). *Trepitx* en «sento *trepig*» anota a Tor, arran d'And. (1932), però enlloc més del Pall.

No puc aprovar que *AlcM* doni com a pronúncia normal del plural de *trepig*: «*trapiis* o *trapiç*»: *trapiis* és una pron. de mallorquí rústic, xocant i incompresa pertot, almenys en el Continent; respectable com tota cosa viva, si es vol, però és un cas de megalomania alcoveriana proposar aquesta variant pagesívola com a cosa modèlica, col·locant-la en primer lloc.

Trepitja. *Trepitjada* [Belv.; i Fages, supra]. *Trepitjament* [Lacav.]. *Trepitjadis* m. 'molta remor de *trepig*' (c. 1460, Princ., *CoDoACA* xxxvi, 217); *trepitjadissa*. *Trepitjador* (V. supra); *trepitjadora*.

De *Trepolar* (supra), vindria **trepolina*, i amb propagació de nasal *trempolina* 'gatzara' PnaVic (*DAG.*), i potser també com a nom de dansa popular (passat que vingui del gentilici *trempoll*, -ina 'de Tremp'. De *trepejar*, *trepeig* que en termes nàutics és «moviment del mar, que comença a alborotar-se» (Belv., s. v. *tra-peig*) i d'aquí el diminutiu *trepitjol* 'tràngol de mar molt moderat' [StPolM 1917 ---] (altrament cf. *estropetjol* de ESTROP).

De *trepjar* 'guimbar, saltironar' (supra) degué treure's un postverbal **trep* 'saltironeig, gambadeig', i d'aquí CPT *trep-i-joc*, generalment assimilat en *tripijoc*, si bé alguns feren metàtesi en *tripajoc*, que és la forma registrada per Lab.: «*tripajoc*: qualsevol cosa que, sens portar-nos gran profit, nos posa en embaràs y dificultat: *posar-se en un tripajoc*: en negocis enredats y dificultosos; en coses insondables; *no ficar-se en tripajocs*»; *tripajoc*, fi S. xv, J. Pau (Regles, 288). El *DAG.* cita aquesta forma només en el *Tamboriner del Fluvià*, d'Estorch (1851): «de sentir d'amor lo foc / y no foc de fullaraca: / ficar-se en son *tripajoc*: / deu conèixer, y no poc / la sua astúcia vellaca».

Després: *Lo Tripijoch* nom d'una peça dramàtica cat. anònima; també en un parell de passatges en pro-